

نقش طرح واره‌های ناسازگار اولیه در کیفیت زندگی معلمان متاهل

خاطره جبار زاده^۱، ذکریا احمدیان^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه پیام نور، واحد مهاباد، مهاباد، ایران.

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی نقش طرح واره های ناسازگار اولیه با کیفیت زندگی معلمان بود. از گونه مطالعات کاربردی و به لحاظ شیوه اجرا از نوع همبستگی بوده است. جامعه آماری شامل معلمان متاهل (زن و مرد) ناحیه ۲ ارومیه بود که با روش نمونه گیری تصادفی، تعداد ۲۵۴ نفر منتخب، پرسشنامه های استاندارد این تحقیق را تکمیل کردند. ابزار گردآوری داده های پژوهش، شامل پرسشنامه های طرحواره های یانگ (فرم کوتاه مدت)، و کیفیت زندگی بهداشت جهانی بود. یافته ها بیانگر آن بود که طرحواره های ناسازگار اولیه با مقیاس های کیفیت زندگی در معلمان رابطه دارد، طرحواره های ناسازگار اولیه در زنان و مردان تفاوت معنادار دارند، کیفیت زندگی و مقیاس های آن در زنان و مردان تفاوت معنادار دارد. بنابراین طرح واره های ناسازگار اولیه، با کیفیت زندگی آنها رابطه داشته و مقایسه نتایج حاصله با تحقیقات مشابه، همسویی برخی از این نتایج را نشان می دهد.

واژگان کلیدی: طرح واره، طرح واره های ناسازگار اولیه، کیفیت زندگی.

مقدمه

کیفیت زندگی نخست در آمریکا معرفی شد و در اواخر قرن ۲۰ در علوم اجتماعی بیشتر مورد توجه و اهمیت قرار گرفت (مختاری و نظری، ۱۳۸۹؛ غفاری و امیدی، ۱۳۸۸). شالوک معتقد است که علاقه به بحث کیفیت زندگی به لحاظ تاریخی از ۴ زمینه ریشه می گیرد: (۱) بازنگری در این باور که پیشرفت های علمی و پزشکی و تکنولوژیک به تنهایی می تواند خوشبختی و بهزیستی بشر را فراهم کنند. (۲) تغییر نگرش از خدمات مبتنی بر اجتماع به سبب سنجش نتایج و پیامدهای زندگی فرد در اجتماع. (۳) افزایش قدرت مصرف کنندگان و شکل گیری جنبش های تأمین کننده حقوق بیماران. (۴) پیدایش تغییرات جامعه شناختی که جنبه های عینی و ذهنی کیفیت زندگی را معرفی کرد و ویژگی های فردی و شخصی این مفهوم را مورد تاکید قرار داده است (ربانی و کیانپور، ۱۳۸۶). ابعاد و جنبه های تشکیل دهنده کیفیت زندگی ارائه شده توسط سازمان جهانی بهداشت شامل سلامت جسمی، سلامت روان شناختی، سطح استقلال، ارتباطات اجتماعی، محیط ایمنی و مراقبت فیزیکی، بعد معنوی است (کارلسون، ۲۰۰۲). عوامل موثر بر کیفیت زندگی شامل رضایت فردی، محیط فیزیکی، محیط اجتماعی، عوامل اقتصادی اجتماعی، عوامل فرهنگی، وضعیت سلامتی، عوامل شخصیتی، و عوامل استقلال فردی است (بوند، کورنر، ۱۳۸۹، ترجمه محقق). طرح واره ها موضوع یا الگوی وسیع و رشد یابنده هستند که شامل خاطرات، هیجان ها، شناخت واره ها و احساس های بدنی در مورد ارتباط فرد با خود و دیگران است که در طول دوران کودکی یا نوجوانی رشد یافته و درجه معینی از ناکارآمدی را داراست (یانگ، ۱۹۹۰-۱۹۹۹). طرح واره ها که نسبت به تغییر بسیار مقاوم هستند (فریمن، ۱۹۹۹)، در اوایل دوران کودکی یا نوجوانی بازنمایی از محیط کودکی فرد هستند و تا حدودی بازتابی از محیط زندگی اولیه هستند (یانگ، ۲۰۰۴).